

PROTOCOLAKKOORD

tussen de Kamer van volksvertegenwoordigers, het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap betreffende de toepassing van de regelingen inzake de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincie-, gemeente- en districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn op
14 oktober 2018

TOELICHTING

1. Bevoegdheidsverdeling inzake de controle van de verkiezingsuitgaven

Sinds de staatshervorming van 2001 zijn de organisatie en de verkiezing van de provinciale, gemeentelijke en binnengemeentelijke organen, met inbegrip van de controle op de hierop betrekking hebbende verkiezingsuitgaven, een bevoegdheid van de gewesten (art. 6, §1, VIII, eerste lid 4° BWHI). Krachtens artikel 139 Gw. hebben het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap en het Waals Parlement in onderlinge overeenstemming en elk bij decreet beslist dat de Duitstalige Gemeenschap in het Duitse taalgebied de bevoegdheden van het Waalse Gewest inzake de organisatie en de verkiezing van de gemeentelijke en binnengemeentelijke organen, met inbegrip van de controle op de hierop betrekking hebbende verkiezingsuitgaven, uitoefenen.¹

De drie gewesten en de Duitstalige Gemeenschap hebben elk een eigen regeling inzake controle van de verkiezingsuitgaven uitgewerkt die van toepassing is op de districts-, gemeente- en provincieraadsverkiezingen in hun gewest of taalgebied. Bij decreet of ordonnantie hebben ze ook elk een eigen controleorgaan voor verkiezingsuitgaven opgericht.

Daarnaast blijft de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven volledig van toepassing op de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn in de 6 randgemeenten, Komen-Waasten en Voeren. De controle van de verkiezingsuitgaven voor die verkiezingen vallen onder de bevoegdheid van de federale controlecommissie. Bovendien zijn volgens het Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie en het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek de materiële normen zoals vastgelegd in de wet van 7 juli 1994 (uitgavenplafond, verboden campagnemiddelen) van toepassing op de lokale verkiezingen in respectievelijk het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De politieke partijen die in meer dan een gewest deelnemen aan lokale verkiezingen en de kandidaten van de randgemeenten, Komen-Waasten en Voeren (evenals hun partijen) die gelijktijdig deelnemen aan de gemeente- en/of provincieraadsverkiezingen en aan de rechtstreekse verkiezing van een OCMW-raad, zijn wat hun verkiezingsuitgaven betreft onderworpen aan verschillende regelingen en verschillende controleorganen. Dit protocolakkoord strekt ertoe om de verschillende regelingen die in voorkomend geval gelijktijdig van toepassing zijn op een partij of een kandidaat op een coherente wijze toe te passen en de controle op de naleving ervan op een efficiënte wijze te organiseren.

¹ Artikel 1, 1.1 Decr. 1 juni 2004 [van de Duitstalige Gemeenschap] betreffende de uitoefening door de Duitstalige Gemeenschap van sommige bevoegdheden van het Waalse Gewest inzake de ondergeschikte besturen, zoals vervangen bij Decr. van 5 mei 2014, en artikel 1, 1°/1 Decr. 27 mei 2004 [van het Waalse Gewest] betreffende de uitoefening door de Duitstalige Gemeenschap van sommige bevoegdheden van het Waalse Gewest inzake de ondergeschikte besturen, zoals vervangen bij Decr. van 28 april 2014.

2. Uitgavenplafonds

2.1. *Verschillende uitgavenplafonds voor partijen met minder dan 50 lijsten en partijen met minstens 50 lijsten*

Krachtens artikel 2 van de wet van 7 juli 1994, dat het uitgavenplafond voor de partijen vastlegt, mogen de politieke partijen die een nationaal lijstnummer en een beschermd letterwoord hebben gekregen met toepassing van artikel 10 van de Provinciekieswet of de artikelen 22bis en 23 van de Gemeentekieswet en minstens 50 lijsten onder dat nationaal lijstnummer en dat beschermd letterwoord voordragen meer besteden aan hun verkiezingscampagne dan de partijen met een nationaal lijstnummer en een beschermd letterwoord die minder dan 50 lijsten voordragen. Het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet bevat, voor wat de lokale verkiezingen in het Vlaamse Gewest betreft, een gelijkaardig onderscheid tussen partijen met minder dan 50 lijsten en partijen met minstens 50 lijsten.

Het Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie en het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek hebben artikel 2 van de wet van 7 juli 1994 impliciet van toepassing verklaard op de lokale verkiezingen in het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Sinds de overheveling van de organieke wetgeving inzake lokale verkiezingen naar de gewesten worden er echter geen nationale lijstnummers meer toegekend. De gewestregeringen kennen via loting regionale lijstnummers toe aan de partijen die in hun gewest deelnemen aan de verkiezingen. Strikt genomen is artikel 2 van de wet van 7 juli 1994, dus zonder voorwerp en zijn de verkiezingsuitgaven van de partijen in het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest niet geregeld.

In het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet (Vlaamse Gewest) werd de regeling inzake verkiezingsuitgaven voor partijen aangepast aan de nieuwe realiteit en is er wel sprake van regionale lijstnummers. Het aantal lijsten dat een partij moet voordragen om aanspraak te maken op een hoger uitgavenplafond blijft 50, met dit verschil dat die 50 lijsten in het Vlaamse Gewest voorgedragen moeten worden. De lijsten die in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest voorgedragen worden, tellen strikt genomen niet mee. Mutatis mutandis geldt dit ook voor de partijen die in het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest voorgedragen worden.

In overeenstemming met wat de wet van 7 juli 1994 initieel voor ogen had, wordt voorgesteld om de toekenning van verschillende uitgavenplafonds aan grote en minder grote partijen, zoals vastgelegd in de wet van 7 juli 1994 (het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest) en in het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet (Vlaamse Gewest) zo te interpreteren dat om te bepalen of een partij met minstens vijftig lijsten deelneemt aan de verkiezingen rekening wordt gehouden met alle lijsten die met een identiek beschermd letterwoord deelnemen aan de lokale verkiezingen in gelijk welk gewest.

2.2. Geen cumul van verschillende uitgavenplafonds

Wat de uitgavenplafonds voor de partijen, de lijsten en de kandidaten betreft, verwijzen het Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie en het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek onrechtstreeks naar de maximumbedragen die vastgelegd werden bij wet van 7 juli 1994.

Het Vlaamse Gewest heeft in het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet zelf maximumbedragen vastgelegd. Die maximumbedragen zijn uitsluitend van toepassing op de provincie-, gemeente- en districtsraadsverkiezingen in het Vlaamse Gewest.

Voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn in de 6 randgemeenten, Komen-Waasten en Voeren blijft de wet van 7 juli 1994, inclusief de erin vermelde maximumbedragen, van toepassing.

Partijen die in meer dan één gewest lijsten voordragen, zijn onderworpen aan verschillende wettelijke regelingen inzake verkiezingsuitgaven. Hetzelfde geldt voor de kandidaten (met inbegrip van hun partijen) die tegelijkertijd deelnemen aan de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn en aan de gemeente- en/of provincieraadsverkiezingen. Die verschillende wettelijke regelingen leggen elk, uitdrukkelijk of via verwijzing, een uitgavenplafond vast dat van toepassing is op de verkiezing die door de desbetreffende wet of het desbetreffende decreet of ordonnantie geregeld is.

Dit protocolakkoord beoogt te vermijden dat partijen en kandidaten die onderworpen zijn aan verschillende uitgavenplafonds deze maximumbedragen cumuleren. De kandidaten en de partijen die gelijktijdig onderworpen zijn aan twee verschillende materiële regelingen mogen de maximumbedragen van beide regelingen niet samentellen. Voor zover die maximumbedragen in beide regelingen niet identiek zijn, is de meest gunstige regeling van toepassing.

Het protocolakkoord doet een oproep aan de voorzitters van alle partijen die deelnemen aan de lokale verkiezingen om een dergelijk cumulverbod te doen naleven.

3. Gemeenschappelijk aangifteformulier

Het protocolakkoord bepaalt dat de partijen en de kandidaten die wat hun verkiezingsuitgaven betreft onderworpen zijn aan meer dan één controle instantie, hun verkiezingsuitgaven op een gemeenschappelijk aangifteformulier moeten invullen. Op basis van een dergelijk gemeenschappelijk aangifteformulier kunnen de bevoegde controle instanties controleren of de betrokken partijen en kandidaten de verschillende uitgavenplafonds niet cumuleren.

De bevoegde diensten van de FOD Binnenlandse Zaken worden verzocht een gemeenschappelijk aangifteformulier uit te werken en daarbij rekening te houden met de nieuwe sponsorregeling in het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet. De partijen, lijsten en kandidaten die deelnemen aan lokale verkiezingen in het Vlaamse Gewest moeten voortaan ook de sponsorgelden die zij ontvangen hebben om hun campagne te financieren aangeven en de identiteit van de sponsors die minstens 125 euro gesponsord hebben registreren (artikelen 195/1, 196, §1, derde lid en 197, §1, derde lid).

PROTOCOLAKKOORD

Gelet op de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn;

Gelet op artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 4° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, op grond waarvan het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest bevoegd zijn inzake de verkiezing van de provinciale, gemeentelijke en binnengemeentelijke organen, met inbegrip van de controle op de hierop betrekking hebbende verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen die daaraan zijn besteed;

Gelet op artikel 4 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen op grond waarvan die bevoegdheidsoverheveling eveneens van toepassing is op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;

Gelet op artikel 1, 1.1 van het decreet van 1 juni 2004 van de Duitstalige Gemeenschap betreffende de uitoefening door de Duitstalige Gemeenschap van sommige bevoegdheden van het Waalse Gewest inzake de ondergeschikte besturen en artikel 1, 1°/1 van het decreet van 27 mei 2004 van het Waalse Gewest betreffende de uitoefening door de Duitstalige Gemeenschap van sommige bevoegdheden van het Waalse Gewest inzake de ondergeschikte besturen, op grond waarvan de Duitstalige Gemeenschap, in het Duitse taalgebied, de bevoegdheden van het Waalse Gewest uitoefent met betrekking tot de organisatie en de verkiezing van de gemeentelijke en binnengemeentelijke organen, met inbegrip van de controle van de hierop betrekking hebbende verkiezingsuitgaven;

Gelet op het feit dat de gewesten elk een eigen regelgeving hebben aangenomen inzake de controle van de verkiezingsuitgaven van de provincie-, gemeente- en districtsraadsverkiezingen:

- Vlaams Gewest: het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011;
- Waals Gewest: Boek I van het vierde deel van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie;
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek;
- Duitstalige Gemeenschap: Boek I van het vierde deel van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie zoals gewijzigd bij het decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 21 november 2016 tot wijziging van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie, in het bijzonder inzake gemeenteraadsverkiezingen

Gelet op het feit dat de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn een federale bevoegdheid is gebleven en geregeld wordt bij wet van 7 juli 1994;

Gelet op het feit dat bovenstaande regelingen een verschillend territoriaal en personeel toepassingsgebied hebben;

Gelet op het feit dat zowel de politieke partijen die in meer dan één gewest deelnemen aan de verkiezingen als de kandidaten die tegelijkertijd deelnemen aan de rechtstreekse verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn en aan de provincie- en/of gemeenteraadsverkiezing

evenals hun partijen, onderworpen zijn aan verschillende regelingen die elk eigen maximumbedragen bepalen.

DE PARTIJEN

De Kamer van volksvertegenwoordigers, vertegenwoordigd door de heer Siegfried Bracke, voorzitter

Het Vlaams Parlement, vertegenwoordigd door de heer Jan Peumans, voorzitter

Het Waals Parlement, vertegenwoordigd door de heer André Antoine, voorzitter

Het Parlement van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door de heer Charles Picqué, voorzitter

Het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, vertegenwoordigd door de heer Alexander Miesen, voorzitter

Zijn het volgende overeengekomen :

Artikel 1 - Definitie

Voor de toepassing van dit protocolakkoord dient te worden verstaan onder lokale verkiezingen: de verkiezing van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden en de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn.

Artikel 2 - Toepassing van het verhoogd uitgavenplafond voor partijen

Om te bepalen of een partij met minstens vijftig lijsten deelneemt aan de verkiezingen, en bijgevolg recht heeft op een verhoogd uitgavenplafond, wordt rekening gehouden met alle lijsten die met een identiek beschermd letterwoord deelnemen aan de lokale verkiezingen in gelijk welk gewest.

Artikel 3 - Maximum uitgavenplafond voor partijen en kandidaten in geval van onderwerping aan verschillende regelingen inzake verkiezingsuitgaven

De voorzitters van de politieke partijen die deelnemen aan de lokale verkiezingen worden verzocht de volgende afspraken na te doen leven :

- Een politieke partij die in meer dan één gewest deelneemt aan de lokale verkiezingen, mag de maximumbedragen die conform de respectieve regelingen in de desbetreffende gewesten van toepassing zijn niet cumuleren. Dat houdt in dat de Vlaamse politieke partijen die minder dan vijftig lijsten voordragen onder een in het Vlaamse Gewest en in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest beschermd letterwoord, het in het voormelde Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 van het Vlaamse Gewest bepaalde bedrag mogen uitgeven, zonder dat ze in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest evenwel meer mogen uitgeven dan het bedrag dat is bepaald bij de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de

provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn.

- Een kandidaat (met inbegrip van zijn partij) die tegelijkertijd deelneemt aan de rechtstreekse verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn en aan de provincie- en/of gemeenteraadsverkiezing, mag de maximumbedragen die conform de respectieve regelingen van toepassing zijn niet cumuleren.

Artikel 4 - Gemeenschappelijk aangifteformulier voor partijen en kandidaten die onderworpen zijn aan meer dan een controle-instantie

De federale minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken wordt verzocht een gemeenschappelijke aangifteformulier uit te werken voor de aangifte van de verkiezingsuitgaven door de partijen en de kandidaten die onderworpen zijn aan meer dan een controle-instantie.

De politieke partijen die in meer dan één gewest deelnemen aan de lokale verkiezingen en/of ook een of meer lijsten voordragen voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn, vermelden in het gemeenschappelijk aangifteformulier de verkiezingsuitgaven die in elk gewest zijn gedaan, met inbegrip van de herkomst van de daarvoor aangewende geldmiddelen. Uitgaven die betrekking hebben op verkiezingspropaganda in de geschreven pers die in meer dan één gewest wordt verspreid, worden uitgesplitst over de betrokken gewesten volgens een verdeelsleutel die wordt vastgesteld op grond van het aantal exemplaren van het betrokken communicatiemiddel dat in elk gewest wordt verkocht.

De kandidaten (met inbegrip van hun partij) die zowel deelnemen aan de gemeente- en of provincieraadsverkiezingen als aan de rechtstreekse verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn vermelden in het gemeenschappelijke aangifteformulier de verkiezingsuitgaven voor de respectieve verkiezingen, met inbegrip van de herkomst van de daarvoor aangewende geldmiddelen, apart.

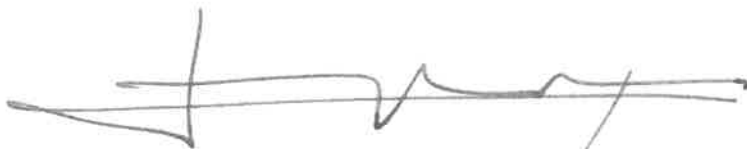
Artikel 5 - Informatieverstrekking

Alle controlecommissies betreffende de verkiezingsuitgaven verbinden zich ertoe elkaar alle nuttige informatie te verstrekken, die elke commissie in staat moet stellen de verkiezingsuitgaven effectief te controleren.

Gedaan te Brussel, op 29 mei 2018

In zoveel exemplaren als er ondertekenaars zijn,

voor de Kamer van volksvertegenwoordigers,
Siegfried BRACKE

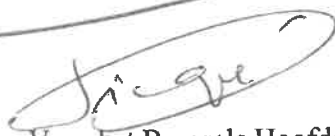
Voor het Vlaams Parlement,
Jan PEUMANS

Voor het Waals Parlement,
André ANTOINE

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Parlement,
Charles PICQUE

Voor het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap,
Alexander MIESEN

